

Sygn. akt III APa 29/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban SSA Grażyna Czyżak (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Błach

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Gdańsku

sprawy z powództwa E. B.

przeciwko Syndykowi Masy Upadłości Zakładu (...) S.A. w G.

w upadłości

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

na skutek apelacji E. B.

oraz zażalenia pozwanego na postanowienie zawarte w pkt V

wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt VIII P 33/11

I. prostuje wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt VIII P 33/11 w rubrum w ten sposób, że w miejsce pozwanego „ Zakładom (...) S.A. G. w upadłości likwidacyjnej” wpisać „Syndykowi Masy Upadłości Zakładu (...) S.A. w G. w upadłości”;

II. oddala apelację;

III. oddala zażalenie pozwanego;

IV. nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Gdańsku na rzecz radcy prawnego T. D. kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset 00/100) złotych plus VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za II instancję;

V. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.200,00 (tysiąc dwieście 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego;

VI. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.200,00 (tysiąc dwieście 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego nie obciążając powódki kosztami procesu za II instancję w pozostałej części.

Sygn. akt III APa 29/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 września 2010 r. E. B. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Zakładów (...) S.A. w G. w upadłości likwidacyjnej odszkodowania w wysokości 300.000,00 zł wraz z odsetkami za:

- pobicie jej na stanowisku pracy w dniu 14 października 1993 r. przez pijanego pracownika Z. B.,
- rozwiązanie z nią umowy o pracę w czasie usprawiedliwionej nieobecności,
- czas pozostawania bez pracy.

Dnia 15 listopada 2010 r. powódka, składając oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, wniosła o zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych.

Postanowieniem z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie XV P 56/10 Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z/s w Gdyni zwolnił powódkę od ponoszenia kosztów sądowych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Równocześnie wniósł o przeprowadzenie dowodu:

- z dokumentacji akt sprawy prowadzonej w Sądzie Rejonowym w Gdyni na okoliczność przyczyn rozwiązania umowy o pracę z powódką,
- z dokumentacji akt sprawy prowadzonej w Sądzie Okręgowym w Gdańsku pod sygnaturą VII P 68/87 o uznanie zdarzenia za wypadek przy pracy,
- z dokumentacji akt Prokuratury Rejonowej w Sopocie pod sygnaturą akt Ds. 2484/93.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że dochodzone wierzytelności nie zostały zgłoszone do masy upadłości w terminie, tj. do dnia 23 października 1996 r., zatem powódka nie jest uczestnikiem postępowania. Nadto, pozwany wskazał, że żądanie zasądzenia odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę w czasie usprawiedliwionej nieobecności powódki i czas pozostawania przez nią bez pracy przed ogłoszeniem upadłości pozwanego nie zostało zgłoszone do masy upadłości i jako roszczenie ze stosunku pracy, uległo przedawnieniu z upływem 3 lat.

Na rozprawie z dnia 15 lutego 2011 r. powódka wniosła o przyznanie jej pomocy prawnej z urzędu.

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie VIII P 33/11 Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustanowił dla powódki pełnomocnika z urzędu.

W piśmie z dnia 09 sierpnia 2011 r. powódka podtrzymując swoje dotychczasowe żądania wniosła również o:

- dopozwanie Z. B.,
- zasądzenie solidarnie od pozwanych 300.000,00 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki w związku z nieuzasadnioną utratą pracy oraz pobiciem w dniu 14 października 1993 roku przez Z. B. w miejscu zatrudnienia i w godzinach pracy,
- obciążenie pozwanych kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego także w przypadku przegrania przez powódkę niniejszej sprawy z uwagi na jej bardzo trudną sytuację majątkową.

Równocześnie, na okoliczność jej pobicia, sfalszowania dokumentów stanowiących podstawę zwolnienia dyscyplinarnego z pracy, powódka wniosła o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: A. K., R. W., S. B. oraz G. W..

Nadto, pełnomocnik powódki wniosł o przyznanie mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej według norm przepisanych i oświadczył, że opłaty te nie zostały zapłacone w całości ani w części.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że dochodzone przez nią roszczenia wynikają z przestępstwa i jako takie przedawniają się z upływem 20 lat od popełnienia przestępstwa, a zatem zarzut przedawnienia zgłoszony przez pozwanego jest bezpodstawny.

Na rozprawie w dniu 22 września 2011 r. powódka sprecyzowała, że domaga się zasądzenia 200.000,00 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki za okres od dnia 29 listopada 1993 r. do dnia 20 września 2006 r. oraz 100.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze zdarzeniem, które miało miejsce w dniu 14 października 1993 r.

Postanowieniem z dnia 07 maja 2012 r. w sprawie VIII P 33/11 Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał się za niewłaściwy w sprawie i przekazał sprawę sędziemu komisarzowi.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła powódka zarzucając naruszenie przepisów prawa, tj. art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 201 § 2 k.p.c. - przez błędne zastosowanie i przekazanie sprawy do sądu niższego oraz uznanie, że sprawa została wszczęta przez powódkę w trybie niewłaściwym w zakresie całego zgłoszonego roszczenia pieniężnego oraz art. 316 k.p.c. - przez niewłaściwe przyjęcie, że na datę wydania zaskarżonego postanowienia zgłoszone przez powódkę roszczenie w całości powstało przed ogłoszeniem upadłości pozwanej, pomimo że powódka na rozprawie oświadczyła do protokołu, że kwota 100.000,00 zł stanowi zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w okresie zatrudnienia i bezpośrednio po jego ustaniu, a kwota 200.000,00 zł to odszkodowanie za utracone zarobki w okresie do dnia wytoczenia powództwa.

W konkluzji powódka wniosła o uchylenie skarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych celem ustalenia, jakich okresów oraz jakich dokładnie kwot za te okresy domaga się w niniejszym procesie powódka od pozwanej oraz o zasądzenie na rzecz pełnomocnika powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wywołanych postępowaniem zażaleniowym zgodnie z normami przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że Sąd Okręgowy niezasadnie przekazał rozpoznanie w zakresie całej sprawy dla sędziego komisarza do sądu niższego. Sąd ten winien bowiem uprzednio ustalić, które ze zgłoszonych przez powódkę roszczeń powstały przed ogłoszeniem upadłości pozwanej, a które po tym dniu. Bez tego ustalenia postanowienie o przekazaniu sprawy w całości do sędziego komisarza w zakresie całego zgłoszonego roszczenia jest przedwczesne.

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2012 r. w sprawie III APz 19/12 Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w pkt I uchylił zaskarżone postanowienie, a w pkt II pozostawił Sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego wywołanych postępowaniem zażaleniowym.

Sąd II instancji wskazał, że o trybie właściwym do dochodzenia wierzytelności w przypadku ogłoszenia upadłości decydują dwie okoliczności, a mianowicie data ogłoszenia upadłości oraz data powstania wierzytelności. W niniejszym postępowaniu powódka wystąpiła z roszczeniem o zapłatę 100.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z pobiciem jej na stanowisku pracy przez pracownika pozwanej w 1993 r. oraz o zapłatę kwoty 200.000,00 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki za okres od dnia wniesienia pozwu. W celu ustalenia właściwego trybu dochodzenia roszczeń E. B., przy uwzględnieniu powyższych rozważań, konieczne jest zatem określenie daty ich powstania. Sąd Apelacyjny podkreślił również, że od chwili powstania szkody (także niemajątkowej) obowiązek kompensacyjny obciąża podmiot odpowiedzialny za delikt, a wezwanie dłużnika do

świadczenia nie jest konieczne do określenia terminu wymagalności roszczenia (por. wyrok S.A. w Katowicach z dnia 07 września 2007 r. w sprawie I ACa 458/07, publik. LEX nr 337315).

Sąd ten powołał się również na wyrok z dnia 22 lutego 2007 r. w sprawie I CSK 433/06, publik. LEX nr 274209, w którym Sąd Najwyższy uznał, że zgodnie z art. 455 k.c. wezwanie wierzyciela skierowane wobec dłużnika może przekształcić bezterminowe zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia za krzywdę (art. 445 § 1 k.c.) w zobowiązanie terminowe. Należy mieć zatem na względzie, iż dzień, w którym wystąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę należy interpretować jako dzień wystąpienia wszystkich koniecznych elementów stanu faktycznego składających się na zdarzenie, z którym ustawa łączy odpowiedzialność z tytułu czynu niedozwolonego. Nie jest to więc dzień, w którym nastąpił pierwszy z elementów tego stanu faktycznego, ani też dzień nastąpienia oraz definitywnego ustalenia się rozmiarów szkody.

Na rozprawie w dniu 19 marca 2013 r. powódka wskazała, że domaga się zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z pobiciem przez pijanego pracownika pozwanego Z. B. na stanowisku pracy i w czasie pracy w kwocie 100.000,00 oraz odszkodowania za czas pozostawania bez pracy od dnia 14 października 1993 r. do dnia 20 września 2006 r. w kwocie 200.000,00 zł.

Nadto, wniosła o dopuszczenie dowodu z jej zeznań oraz podtrzymała wnioski dowodowe, jak w piśmie z dnia 09 sierpnia 2011 r. oraz wniosła o zwrócenie się przez Sąd Okręgowy o dokumenty finansowe - księgowo do ZUS za okres przyjęty do ustalenia wysokości świadczeń socjalnych powódki.

W uzasadnieniu E. B. wskazała, że kwota 100.000,00 zł stanowi kwotę zadośćuczynienia za doznany przez nią ból i cierpienie w związku z pobiciem w dniu 14 października 1993 r., a kwota 200.000,00 zł odszkodowania została wyliczona jako równowartość utraconych przez nią średnich zarobków przez okres pozostawania bez pracy, wyliczonych na podstawie wynagrodzenia uzyskiwanego w trakcie zatrudnienia na stanowisku magazynowej.

Wyrokiem z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie VIII P 33/11 Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

I. oddalił powództwo w zakresie zasądzenia odszkodowania za czas pozostawania bez pracy za okres od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r.,

II. powództwo, w zakresie zasądzenia odszkodowania za czas pozostawania bez pracy za okres od dnia 14 października 1993 r. do dnia 16 maja 1996 r. przekazał do rozpoznania sędziemu komisarzowi,

III. powództwo dotyczące zadośćuczynienia w związku z pobiciem powódki w dniu 14 października 1993 r. przekazał do rozpoznania sędziemu komisarzowi,

IV. nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Gdańsku na rzecz radcy prawnego T. D. kwotę 5.400,00 zł plus VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu,

V. odstąpił od obciążania powódki zwrotem kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez pozwanego,

VI. nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Gdańsku na rzecz radcy prawnego T. D. kwotę 2.700,00 zł plus VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Okręgowy po ponownym rozpoznaniu sprawy ustalił, co następuje:

E. B. była zatrudniona w Zakładach (...) S.A. w G..

W dniach: 14 i 15 października 1993 r. powódka zgłosiła się do lekarzy z powodu pobicia w dniu 14 października 1993 r. przez Z. B.. Lekarz chirurg stwierdził u niej bolesną potylicę głowy przy obmacywaniu, otarcia naskórka - zaczerwienienie okolicy nad mostkowej po stronie prawej - oraz bóle prawego przedramienia. Nadto, pismem z dnia

19 października 1993 r. złożyła do Prokuratury Rejonowej w Sopocie zawiadomienie o pobiciu jej przez Z. B., a pismem z dnia 20 października 1993 r. o powyższym pobiciu powiadomiła Prezesa Zarządu Zakładów (...) S.A. R. K..

Powódka zgłosiła fakt podrobienia podpisu lekarza (...) na zaświadczeniu lekarskim do Prokuratury Rejonowej w Gdyni, która w wyniku przeprowadzonego postępowania przygotowawczego ustaliła, że doszło do popełnienia tego czynu, jednak uznając się za niewłaściwą, przekazała sprawę do Prokuratury Rejonowej w Sopocie.

W Sądzie Rejonowym w Gdyni powódka złożyła pozew o uznanie za bezskuteczne rozwiązania z nią umowy o pracę (sygn. akt: IV P 2059/93), który został oddalony.

W dniu 19 stycznia 2010 r. złożyła ona w powyższej sprawie skargę o wznowienie postępowania (sygn. akt: IV P 41/10). Skarga ta zarządzeniem z dnia 22 marca 2010 r. została jej zwrócona. Na skutek zażalenia powódki z dnia 23 kwietnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2010 r. (sygn. akt: XV Pz 64/10) zażalenie to oddalił.

W Sądzie Okręgowym VII Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych prowadzona była również sprawa z powództwa E. B. przeciwko Zakładom (...) S.A. o sprostowanie protokołu powypadkowego (sygn. akt: VII P 101/94). W dniu 15 marca 1995 r. Sąd ten wydał wyrok częściowy, którym oddalił powództwo w części dotyczącej żądań powódki uznania zdarzeń: z dnia 02 października 1992 r., z dnia 13 marca 1993 r. oraz z dnia 16 lipca 1993 r. za wypadki przy pracy i sprostowanie w tym zakresie protokołów powypadkowych, a w pozostałym zakresie zawiesił postępowanie w sprawie. W dniu 17 kwietnia 1997 r. Sąd podjął postępowanie w sprawie, sprawa zarejestrowana została pod sygn. VII P 68/97. Wyrokiem z dnia 27 czerwca 1997 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo, a wyrokiem z dnia 13 października 1997 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki.

Rozwiązanie stosunku pracy z powódką miało miejsce dnia 24 listopada 1993 r. bez wypowiedzenia z winy pracownika.

W stosunku do pozwanego zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni sygn. akt: VI U 21/96 z dnia 17 maja 1996 r. prowadzone jest likwidacyjne postępowanie upadłościowe przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku pod sygn. akt VI U 135/05.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny był zasadniczo między stronami niesporny. Ustaleń w przedmiocie daty powstania roszczeń powódki Sąd ten dokonał ponadto w oparciu o przedstawioną dokumentację medyczną oraz oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy z dnia 24 listopada 1993 r.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była ocena zasadności żądania przez powódkę zasądzenia na jej rzecz od pozwanego 200.000,00 zł tytułem odszkodowania za utracone zarobki za okres od dnia 29 listopada 1993 r. do dnia 20 września 2006 r. oraz 100.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze zdarzeniem, które miało miejsce w dniu 14 października 1993 r., tj. pobiciem przez pracownika pozwanego Z. B..

W ocenie Sądu I instancji powództwo E. B. nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd ten wskazał, że w postanowieniu z dnia 01 października 1999 r. w sprawie II CKN 672/99 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że o trybie właściwym dla dochodzenia wierzytelności przeciwko syndykowi w przypadku ogłoszenia upadłości decydują dwa zdarzenia, data ogłoszenia upadłości i data powstania wierzytelności. Jeżeli wierzytelność powstała przed ogłoszeniem upadłości, czyli dotyczy upadłego podmiotu, to właściwa jest droga postępowania upadłościowego (art. 151, 153, 161 i 203 pr. upadłościowego) i sąd winien przekazać sprawę sędziemu komisarzowi. Jeśli natomiast powstała po ogłoszeniu upadłości, czyli jest skierowana wobec masy upadłości, to właściwa jest droga procesu.

Powódka jako datę powstania zgłaszanych przez nią roszczeń podała dzień 14 października 1993 r., tj. dzień pobicia jej osoby przez pracownika pozwanego Z. B., kierownika Przetwórni Eksportowej w S..

Uzasadniając swoje stanowisko powódka wskazała, że w trakcie zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. została przeniesiona ze stanowiska pracy w magazynie odzieży na stołówkę, gdzie zakres obowiązków przekraczał jej możliwości w związku z posiadaniem schorzenia – dyskopatia kręgosłupa. Kierownik nie godził się na ich ograniczenie i przedkładając E. B. zaświadczenie lekarskie, w którym lekarz zakładowy wyraził zgodę na wykonywanie przez nią powierzonych prac, złożył jej oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy z uwagi na niewykonywanie powierzonych obowiązków. Powódka uznała, że podpis lekarza Z. K. był sfalszowany i o powyższej sytuacji zawiadomiła Prezesa Zakładach (...) S.A. Doprowadziło to do jej pobicia przez Z. B., w następstwie którego doznała otarcia naskórka z przodu po prawej stronie ciała i bolała ją głowa. E. B. wskazała, że Z. B. bił ją ręką, uderzał jej głową o drewnianą belkę i o ścianę wyłożoną kafelkami. Po tym zdarzeniu korzystała ona ze zwolnienia lekarskiego przez 48 dni, w trakcie którego została zwolniona dyscyplinarnie z powodu zakłócenia spokoju w miejscu pracy.

Po w/w zdarzeniu powódka została sama z małoletnim synem – ojciec dziecka płacił alimenty na syna. Po wyczerpaniu oszczędności, utrzymywała się z pomocy opieki społecznej. Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2003 r. w sprawie I C 128/02 Sąd Rejonowy w Sopocie orzekł o eksmisji powódki i jej syna.

E. B. podała również, że nie mogła znaleźć pracy, ponieważ dysponowała sfalszowanym świadectwem pracy, które polegało na umieszczeniu w nim nieprawdziwych informacji uzyskanych od Z. B.. Nie podpisała protokołu powypadkowego sporządzonego przez M. J., ponieważ nie zgadzała się z jego treścią – wskazano w nim m.in. że zespół powypadkowy nie uznał okoliczności za wypadek przy pracy.

W uzasadnieniu swojego żądania, E. B. wskazała, że kwota 100.000,00 zł stanowi zadośćuczynienie za doznaną przez nią ból i cierpienie w związku z pobiciem w dniu 14 października 1993 r., a kwota 200.000,00 zł odszkodowania została wyliczona jako równowartość utraconych przez nią średnich zarobków przez okres pozostawania bez pracy, wyliczonych na podstawie wynagrodzenia uzyskiwanego w trakcie zatrudnienia na stanowisku magazynowej.

Pozwany kwestionował zasadność żądania powódki wskazując, iż dochodzone wierzytelności nie zostały zgłoszone do masy upadłości w terminie, tj. do dnia 23 października 1996 r., a zatem powódka nie jest uczestnikiem postępowania.

Nadto, pozwany wskazał, że żądanie zasądzenia odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę w czasie usprawiedliwionej nieobecności powódki i czas pozostawania przez nią bez pracy przed ogłoszeniem jego upadłości nie zostało zgłoszone do masy upadłości i jako roszczenie ze stosunku pracy, uległo przedawnieniu z upływem 3 lat.

W wyniku przeprowadzonego postępowania, Sąd Okręgowy ustalił, że żądanie zasądzenia odszkodowania za czas pozostawania bez pracy od dnia 14 października 1993 r. do dnia 16 maja 1996 r. oraz zasądzenia zadośćuczynienia w związku z pobiciem powódki w dniu 14 października 1993 r. stanowią roszczenia, które powstały przed datą ogłoszenia upadłości. W związku z tym nie jest on właściwy do ich rozpoznania i zasadnym jest przekazanie ich rozpoznania sędziemu-komisarzowi.

Sąd ten podkreślił bowiem, że naruszenie postanowień art. 151 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, i orzekanie przez sędziego - komisarza w sprawach zastrzeżonych dla sądu, jak również podjęcie przez sąd czynności zastrzeżonej dla sędziego - komisarza powoduje nieważność postępowania objętego taką czynnością. Zasada ta wynika z treści art. 379 pkt 4 k.p.c., który stosuje się przez art. 229 k.p.c. Tym samym, nie było również zasadnym badanie przez Sąd I instancji kwestii przedawnienia w/w roszczeń.

Żądanie zasądzenia odszkodowania za czas pozostawania bez pracy od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r., obejmuje okres po ogłoszeniu upadłości, toteż droga procesu jest właściwa.

Przechodząc zatem do oceny zasadności żądania powódki w zakresie odszkodowania za czas pozostawania bez pracy w w/w okresie, Sąd Okręgowy zaznaczył, że niewątpliwie wynika ono ze stosunku pracy. Zgodnie z treścią art. 291 § 1 ustawy z dnia z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94) roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia. Zważywszy, iż pozew został złożony przez E. B. w dniu 14 września 2010 r., Sąd ten uznał, że

roszczenia powódki uległy przedawnieniu i jako takie nie mogą być dochodzone na drodze postępowania sądowego. Wbrew twierdzeniom powódki, nie zachodzi bowiem sytuacja, w której termin przedawnienia roszczeń należy liczyć zgodnie z treścią przepisów prawa cywilnego.

Sąd I instancji przytoczył fragment uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 08 czerwca 2011 r. w sprawie I PK 205/10 o odszkodowanie tytułem utraconych dochodów z emerytury w związku z wydaniem świadectwa pracy o nieprawidłowej treści. Sąd Najwyższy rozważał w niej kwestię przedawnienia roszczeń o odszkodowanie, co w ocenie Sądu Okręgowego pozwala na uznanie, iż w w/w zakresie sprawa ta była podobna do rozpatrywanej w niniejszym postępowaniu. Sąd ten wskazał, że zgodnie z art. 300 k.p. stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do stosunków pracy może nastąpić jedynie w sprawach nienormowanych przepisami prawa pracy oraz odpowiednio, jeśli nie jest to sprzeczne z zasadami prawa pracy. Kluczowa pozostaje (zatem) ocena, w jakim zakresie sprawa odpowiedzialności pracodawcy za wady w procesie gromadzenia dokumentacji pracowniczej, z uwagi na nie wydanie odpowiedniego zaświadczenia na potrzeby uprawnień emerytalnych została uregulowana przepisami prawa pracy. Chodzi tu o nadanie właściwego znaczenia pojęciu "sprawy", które może być rozumiane nie tylko (językowo) jako problem do rozstrzygnięcia, ale także jako instytucja prawna. Powstaje pytanie, czy jako instytucję należy rozumieć całą odpowiedzialność kontraktową, czy też można i należy oddzielnie traktować instytucję przedawnienia. Odwołując się w tym zakresie do poglądów doktryny i dzieląc je, Sąd Najwyższy przyjął, że o sprawie nieuregulowanej przepisami prawa pracy można mówić jedynie w zakresie podstawy odpowiedzialności i stosować w związku z tym art. 471 k.c. Natomiast z uwagi na istnienie unormowań art. 291 i nast. k.p. w zakresie przedawnienia, kwestie te są uregulowane w prawie pracy i nie ma podstaw do sięgania do art. 117 i nast. k.c.

Sąd I instancji nadmienił, że oddalił wnioski dowodowe powódki o przesłuchanie świadków: A. K., R. W., S. B. oraz G. W. na okoliczność jej pobicia i sfalszowania dokumentów stanowiących podstawę zwolnienia dyscyplinarnego z pracy oraz o zwrócenie się przez o dokumenty finansowe - księgowo do ZUS za okres przyjęty do ustalenia wysokości świadczeń socjalnych powódki, ponieważ na podstawie treści materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w zakresie, w którym Sąd ten był właściwy do rozpoznania niniejszej sprawy, doszedł do przekonania, że nastąpiło przedawnienie roszczeń zgłaszanych przez powódkę. Tym samym, dalsze prowadzenie postępowania dowodowego w przedmiocie zasadności żądań E. B. stało się bezprzedmiotowe i mogło służyć jedynie przedłużeniu niniejszego postępowania.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznając powództwo w zakresie żądania zasądzenia odszkodowania za czas pozostawania bez pracy od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r. za bezzasadne, na mocy art. 291 k.p. w zw. z art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

Na podstawie art. art. 151 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze Sąd ten orzekł jak w pkt II i III sentencji wyroku.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu Sąd I instancji orzekł na mocy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 oraz na podstawie § 13 ust. 2 pkt 2 w zw. z 12 ust. 2 pkt 2 i w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461 j.t.), jak w pkt IV sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów procesu - kosztów zastępstwa procesowego Sąd ten orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. jak w pkt V sentencji wyroku.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w postępowaniu zażaleniowym Sąd Okręgowy na mocy orzekł na podstawie § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), jak w pkt VI sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła E. B. zaskarżając ten wyrok w części, w zakresie jego pkt I i VI, zarzucając temu wyrokowi naruszenie:

- art. 300 k.p. w zw. z art. 415 k.c. w zw. z art. 442 (1) § 2 k.c. - przez brak zastosowania w sprawie w szczególnej sytuacji, w jakiej znalazła się powódka jako ofiara przestępstwa popełnionego przez ówczesnego pracownika pozwanej, a w efekcie brak zastosowania przy ocenie roszczeń powódki terminu przedawnienia równego 20 lat, wynikającego z Kodeksu cywilnego jako szczególnego dla tego typu roszczeń, a który to termin należy liczyć od dnia popełnienia przestępstwa. W efekcie roszczenie zgłoszone przez powódkę nie może dzielić na równi losu z innymi roszczeniami z stosunku prawa pracy, które przedawniają się w terminie 3 lat od dnia ich wymagalności, gdyż Kodeks pracy w ogóle nie przewiduje, w przeciwieństwie do Kodeksu cywilnego sytuacji dochodzenia roszczeń przez pracownika z czynów przestępczych pracodawcy, bądź osób za które pracodawca ponosi bezpośrednią odpowiedzialność,

- art. 200 § 1 k.p.c. - przez brak zastosowania w zakresie roszczenia zgłoszonego przeciwko Z. B. jak w piśmie z dnia 09 sierpnia 2011 r., pomimo istnienia pozytywnych przesłanek do uznania się funkcjonalnie niewłaściwym w sprawie i przekazania sprawy do rozpoznania w zakresie roszczenia przeciwko Z. B. do sądu funkcjonalnie właściwego, tj. sądu cywilnego. Brak podjęcia tej czynności obecnie ma ten skutek dla powódki, że formalnie pozwała Z. B. o zapłatę, ale nie został on, ani wezwany do sprawy, ani w zakresie tego roszczenia sprawa nie została rozpoznana,

- art. 291 § 2 k.p. - przez błędne przyjęcie, iż w okolicznościach niniejszej sprawy - termin przedawnienia roszczenia o odszkodowanie za czas pozostawania bez pracy w okresie od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r. wyniósł 3 lata od dnia jego wymagalności w sytuacji, gdy przyczyną sprawczą i warunkiem koniecznym powstania tego roszczenia był czyn niedozwolony ówczesnego pracownika pozwanej, a powódka była ofiarą tego działania. W związku z powyższym przyjęcie jako właściwego tego terminu przedawnienia roszczenia w sprawie jest nieusprawiedliwione w szczególnych okolicznościach faktycznych sprawy,

- art. 316 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. w zw. z art. 380 k.p.c. - przez niewłaściwe przyjęcie, że na datę wydania zaskarżonego wyroku zgłoszone przez powódkę roszczenie pozostawało przedawnione w sytuacji oddalenia wniosków dowodowych powódki zgłoszonych w piśmie z dnia 09 sierpnia 2011 r. oraz na rozprawie w dniu 19 marca 2013 r., gdy wnioski te zmierzały bezpośrednio do wykazania, że czyn z którym powódka wiąże swoje roszczenia stanowi przestępstwo, a kwota która została wskazana jako wartość roszczenia o odszkodowanie za czas pozostawania bez pracy jest rzetelna, jako wyliczona na podstawie miarodajnych i obiektywnych mierników. W efekcie Sąd Okręgowy oddalając wnioski dowodowe nie rozpoznał w ocenie powódki istoty przedmiotu sporu, a wyłącznie w sposób nieuzasadniony ograniczył się do przyjęcia jako trafnego i skutecznego zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez pozwaną,

- art. 291 § 2 k.p. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 5 k.c. - przez brak zastosowania w sprawie, w sytuacji gdy zaistniały szczególnie okoliczności faktyczne uzasadniające przyjęcie, że zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia narusza zasady współzycia społecznego, a w szczególności zasadę sprawiedliwego procesu i odpowiedzialności za czyny niedozwolone. Przyjęcie zarzutu przedawnienia jako właściwego i skutecznego w sprawie pozbawił powódkę możliwości uzyskania merytorycznego rozstrzygnięcia roszczeń zgłoszonych, a w efekcie nie pozwolił na zaspokojenie poczucia sprawiedliwości prawnej i osobistej,

- § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - przez wadliwe przyjęcie jako właściwej podstawy dla oszacowania wysokości przyznanych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

Właściwą podstawą dla zasądzonych kosztów, która bezpośrednio wywołuje wpływ na wysokość kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce w toku postępowania przed sądem apelacyjnym jest § 6 pkt 7 w zw. z art. 12 ust. 3 w/w rozporządzenia,

- § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - przez brak zastosowania w sprawie w sytuacji, gdy pełnomocnik ustanowiony dla powódki z urzędu prowadził sprawę także przed sądem apelacyjnym, a tym samym czynności podjęte przed tym sądem wyczerpują regulację szczególną obowiązującą w sytuacji prowadzenia spraw z zakresu prawa pracy przed sądem apelacyjnym i uzasadniają zastosowanie zasady wyrażonej w § 12 ust. 3, a nie tej ogólnej z § 12 ust. 2 w/w rozporządzenia.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca dokonała streszczenia postępowania sądowego-pierwszoinstancyjnego w niniejszej sprawie oraz wskazała, że orzeczenie w zaskarżonym zakresie narusza przepisy prawa materialnego oraz procesowego i nie pozostaje w zgodzie z stanem faktycznym sprawy, w związku z czym jako niesłuszne winno zostać zmienione zgodnie z kierunkiem żądania powódki wyrażonym w pozwie oraz wnioskami pełnomocnika powódki zgłoszonymi w pismach procesowych w sprawie.

W pierwszej kolejności skarżąca zakwestionowała przyjęty przez Sąd I instancji jako w pełni zasadny zarzut pozwanej w postaci przedawnienia roszczenia powódki, w takim zakresie, w jakim Sąd ten był władny orzekać w sprawie.

Wywodziła dalej, że jej roszczenie pozostaje w bezpośrednim związku z wydarzeniami, które stanowią o przestępstwie - czyn pobicia człowieka, nie tylko w miejscu jego pracy, przez inną osobą, w tym przypadku przez pracownika pozwanej w czasie pracy, zawsze będzie przestępstwem — i nie może mieć w takiej sytuacji miejsca inna kwalifikacja roszczeń powódki jak te z czynu niedozwolonego - przestępstwa pomimo, że wydarzyły się w miejscu i w czasie pracy. Okoliczności te, same z siebie nie czynią tych roszczeń roszczeniami z zakresu prawa pracy.

Kodeks pracy, w przeciwieństwie do Kodeksu cywilnego nie przewiduje odrębnych roszczeń z tytułu czynów niedozwolonych dla pracowników, tym bardziej nie przewiduje terminu przedawnienia dla takich roszczeń wynikających z tych czynów niedozwolonych. Prawo pracy nie reguluje powyższych kwestii i tego typu roszczeń, ale z zasad wynikających z Kodeksu cywilnego za pomocą art. 300 k.p. można wywieść, że tego typu roszczenia nie są obojętne dla ustawodawcy i w sytuacji ich zajścia zasadnym jest w ocenie powódki zastosowanie regulacji z Kodeksu cywilnego.

W ocenie apelującej przyjęcie dla rozpoznanego roszczenia terminu przedawnienia wynikającego z art. 442 (1) § 2 k.c. jest w szczególnych okolicznościach sprawy nie tylko uzasadnione, ale wręcz obowiązkowe, gdyż prawo pracy nie przewiduje tego typu regulacji, a uwzględnienie dłuższego terminu przedawnienia w sytuacji, gdy termin ten wynika wprost z przepisów ustaw nie jest w żadnym razie sprzeczne z zasadami prawa pracy, wręcz uzupełnia je w ten sposób, że osoby pokrzywdzone przestępstwem mają szerszą ochronę i prawo dochodzenia swych roszczeń.

Powódka wskazała na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2001 r. w sprawie II UKN 337/00, zgodnie z którym uwzględnienie powództwa przeciwko pracodawcy o rentę i odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy, oparte na jego odpowiedzialności z czynu niedozwolonego (art. 415 i następn. k.c.), nie wymaga stwierdzenia, że przez zaniedbanie zapewnienia pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracodawca popełnił przestępstwo (np. art. 220 § 1, czy z art. 221 Kodeksu karnego z 1997 r.). Powódka podzieliła zawarty w tym orzeczeniu generalny kierunek, zgodnie z którym nie jest wykluczone dochodzenie roszczeń w stosunku do pracodawcy jako jego odpowiedzialności z czynu niedozwolonego.

Z uwagi na fakt, że powódka nie mogła przeprowadzić pełnego postępowania dowodowego na okoliczność wykazania winy pozwanego w zdarzeniu, jakie zaistniało w jej życiu dnia 14 października 1993 r., nie może obecnie być przedmiotem pogłębionej analizy, ani stan faktyczny, a tym bardziej nieistniejący materiał dowodowy.

Także sprecyzowane w piśmie z dnia 09 sierpnia 2012 r. roszczenie powódki skierowane w stosunku do Z. B. winno zostać przez Sąd Okręgowy co najmniej rozpoznane w niniejszej sprawie, pomimo że można uznać iż tutejszy Sąd nie jest funkcjonalnie dla niego właściwy. Jednak powódka nie znajduje uzasadnienia, dlaczego Sąd Okręgowy, ani

nie rozpoznał jej roszczenia w zmodyfikowanym zakresie także w stosunku do Z. B., ani w tym zakresie nie uznał się niewłaściwym i nie przekazał sprawy do rozpoznania do sądu cywilnego. Brak aktywności sądu w tym zakresie ma dla powódki obecnie ten skutek, że zgłoszone roszczenie w toku niniejszego postępowania w stosunku do Z. B. pozostaje obecnie w całości bez merytorycznego rozpoznania.

W zakresie przyznanego zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce przez pełnomocnika z urzędu apelująca wskazała, że § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych wskazuje wprost generalną zasadę obowiązującą w toku prowadzenia sprawy przed sądem apelacyjnym „stawki minimalne wynoszą za prowadzenie spraw z zakresu prawa pracy przed sądem apelacyjnym 100 % odpowiednich stawek, o których mowa w § 11”. Z uwagi na fakt, że zażalenie wywiedzione przez pełnomocnika powódki było czynnością z zakresu prawa pracy podjętą w sprawie przed sądem apelacyjnym zastosowanie podstawy prawnej i rachunkowej z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych dla ustalenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego nie jest trafne.

W ocenie powódki Sąd I instancji dla merytorycznego rozpoznania sprawy winien wziąć pod uwagę także zgłoszone przez nią wnioski dowodowe, charakter roszczenia oraz jej osobistą sytuację. Bez rozważenia tych okoliczności w sprawie zaoferowane rozstrzygnięcie w pkt. I wyroku jest przedwczesne. Opłaty od apelacji nie uiszczono, gdyż powódka jest w całości zwolniona w sprawie z kosztów sądowych. Wartość przedmiotu zaskarżenia ustalono w ten sposób, że kwotę 200.000,00 zł podzielono przez sumę dni z okresu od dnia 14 października 1993 r. do dnia 20 maja 2006 r. (4598 dni) i uzyskano wynik dzienny 43,497173 zł, a następnie pomnożono go przez sumę dni z okresu od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r. (3654 dni) co dało wynik 158.938,67 zł.

W konkluzji apelacji skarżąca wносиła o:

1) zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez:

- zasądzenie na rzecz powódki żądanej kwoty tytułem odszkodowania za czas pozostawania bez pracy za okres od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r.,

- zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce w wysokości zgodnej z przepisami, tj. jak za prowadzenie spraw z zakresu prawa pracy przed sądem apelacyjnym, ewentualnie

2) uchylenie wyroku w zaskarżonej części i w tej części przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu celem ponownego rozpoznania;

3) przyznanie na rzecz pełnomocnika powódki kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w wysokości zgodnej z normami przepisanyymi powiększonymi o podatek VAT, przy czym pełnomocnik powódki ustanowiony w sprawie z urzędu oświadczył, że opłaty za wykonanie czynności w ramach pomocy prawnej przyznanej powódce z urzędu nie zostały zapłacone ani w całości ani w części.

Pismem procesowym z dnia 28 maja 2013 r. pozwany wniósł zażalenie na postanowienie zawarte w pkt V wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie VIII P 33/11 zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu naruszenie prawa procesowego, a w szczególności:

1) art. 98 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie oraz art. 102 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji nie zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego, pomimo przegrania przez powódkę sporu,

2) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie w uzasadnieniu ustaleń faktycznych oraz motywów, jakimi się kierował, co uniemożliwia kontrolę tego orzeczenia.

W uzasadnieniu zażalenia pozwany wskazał, że nie zachodzą żadne szczególne okoliczności uzasadniające odstępianie od zasady z art. 98 § 1 k.p.c. W szczególności sama sytuacja ekonomiczna powódki, jakkolwiek niekorzystna, nie

stanowi sama przez się szczególnie uzasadnionego wypadku, o którym mowa w art. 102 k.p.c. (por. wyrok S.A. w Białymstoku z dnia 15 listopada 2012 r. w sprawie I ACa 610/12). Także fakt, że powódka aż 15 lat po terminie zgłaszania wierzytelności do masy upadłości (12 lat po upływie terminu przedawnienia) wytoczyła powództwo o zapłatę, pomimo wezwania jej do zgłoszenia swojej wierzytelności, każe zanegować istnienie subiektywnego przekonania powódki o zasadności jej roszczeń.

Skarżący nadto podkreślił, że uzasadnienie wyroku w części dotyczącej postanowienia o kosztach, pozostaje niezwykle lakoniczne i nie wiadomo zatem, jakie ostatecznie powody przesądziły o zastosowaniu przez Sąd I instancji art. 102 k.p.c. Powyższe oznacza, że nie sposób odczytać jakichkolwiek motywów rozstrzygnięcia, przez co całkowicie uniemożliwione jest dokonanie oceny toku wyводу tego Sądu. Powyższe winno skutkować uwzględnieniem zażalenia (por. wyrok S.N. z dnia 26 lipca 2007 r. w sprawie V CSK 115/07, wyrok S.A. w Poznaniu z dnia 16 stycznia 2013 r. w sprawie III AUa 435/12 i wyrok S.A. w Warszawie z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie III APa 63/12). Pozwany podkreślił, że brak wskazania podstawy prawnej oraz motywów, którymi kierował się sąd orzekając o kosztach postępowania oznacza, że uzasadnienie nie odpowiada wymogom przewidzianym w art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. (por. wyrok S.N. z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie V CZ 7/10).

W konkluzji zażalenia skarżący wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kwoty 5.400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
- 2) zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie
- 3) uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania. W odpowiedzi na zażalenie pozwanego powódka wniosła o jego oddalenie oraz przyznanie na rzecz pełnomocnika powódki kosztów nieopłaconej pomocy prawnej za instancję zażaleniową przed sądem apelacyjnym w wysokości zgodnej z normami przepisanyymi powiększonymi o podatek VAT, przy czym pełnomocnik powódki ustanowiony w sprawie z urzędu oświadczył, że opłaty za wykonanie czynności w ramach pomocy prawnej przyznanej powódce z urzędu nie zostały opłacone w całości, ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelacja E. B. podlega oddaleniu w całości, ponieważ nie zawiera zarzutów skutkujących uchyleniem lub zmianą wyroku Sądu I instancji.

Odnosząc się na wstępie do zarzutu naruszenia prawa procesowego, a w szczególności art. 200 § 1 k.p.c. poprzez brak jego zastosowania w zakresie roszczenia zgłoszonego przez powódkę przeciwko Z. B. w jej piśmie procesowym z dnia 09 sierpnia 2011 r. (k. 97-97v. akt sprawy) wskazać należy, że do rozpoznania sprawy o zasądzenie od podmiotu innego niż pracodawca odszkodowania nie powinny mieć zastosowania przepisy regulujące postępowanie odrębne w sprawach z zakresu prawa pracy, ponieważ sprawa taka nie posiada charakteru sprawy z zakresu prawa pracy, które rozpoznane są w ramach postępowania odrębnego i są zdefiniowane w art. 476 § 1 k.p.c. (por. wyrok S.A. w Szczecinie z dnia 07 listopada 2007 r. w sprawie I ACa 232/07, publik. LEX nr 503260).

O charakterze sprawy ze stosunku pracy decydują dwa kryteria, a mianowicie: materialnoprawne, jakim jest charakter stosunku prawnego, z którego wynika roszczenie podlegające ocenie na podstawie norm prawa pracy i formalnoprawne, jakim jest art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c., który określa tego rodzaju roszczenie, jako sprawę ze stosunku pracy. Roszczeniem „ze stosunku pracy” jest każde roszczenie, którego podstawą jest stosunek pracy powstały na podstawie umowy o pracę (por. wyrok S.N. z dnia 12 stycznia 2012 r. w sprawie I PK 88/11, publik. LEX nr 1129308).

Zgłoszony w piśmie procesowym z dnia 09 sierpnia 2011 r. (k. 97-97v. akt sprawy) wniosek o dopozwanie Z. B. nie znajdował podstaw procesowych z art. 194 § 3 k.p.c., ponieważ roszczenie o naprawienie szkody przez Z. B.

niewątpliwie nie należy do żadnej z kategorii spraw wymienionych w art. 476 § 1 k.p.c. – stroną pozwaną nie jest były pracodawca powódki, zaś jej roszczenie z punktu widzenia materialnoprawnego ma charakter wyłącznie cywilny.

Powództwo przeciwko Z. B. winno zatem zostać wytoczone przed właściwym miejscowo i rzeczowo sądem cywilnym. Wprawdzie Sąd Okręgowy istotnie nie stwierdził swej niewłaściwości i nie przekazał w/w sprawy właściwemu miejscowo i rzeczowo sądowi cywilnemu, czym naruszył przepis art. 200 § 1 k.p.c., lecz powyższe naruszenie prawa procesowego nie ma wpływu na prawidłowość rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie.

Ustosunkowując się do zarzutu naruszenia art. 442 (1) § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez przyjęcie, że roszczenie powódki zasądzenia odszkodowania za czas pozostawania bez pracy od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r., uległo przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym roszczenie to stało się wymagalne, Sąd II instancji wskazał, że roszczenie to niewątpliwie jest związane ze stosunkiem pracy w rozumieniu art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c., jednakże z uwagi na materialną (cywilnoprawną) podstawę jego formułowania niezasadne jest stosowanie do niego przepisów Kodeksu pracy dotyczących przedawnienia roszczeń ze stosunku pracy, w tym zwłaszcza art. 291 § 1 k.p. Do przedawnienia roszczenia powódki o naprawienie szkody należy zatem odpowiednio stosować przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące przedawnienia takich roszczeń (por. wyrok S.N. z dnia 26 marca 2002 r. w sprawie I PKN 57/01, publik. LEX nr 563989).

Niezasadnie zatem Sąd Okręgowy uznał, że zastosowanie w niniejszej sprawie znajduje 3-letni termin przedawnienia roszczeń wynikający z treści art. 291 § 1 k.p.

Powołany przez apelującą przepis art. 442 (1) § 2 k.c., stanowiący dwudziestoletni termin przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody wynikłej ze zbrodni lub występku, liczony od dnia popełnienia przestępstwa, został dodany od dnia 10 sierpnia 2007 r. przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2007 r. Nr 80, poz. 538, nazywanej dalej ustawą zmieniającą).

Stosownie do treści art. 2 ustawy zmieniającej przepis art. 442 (1) § 2 k.c. znajduje zastosowanie do roszczeń, o których mowa w art. 1 ustawy zmieniającej, powstałych przed dniem jej wejścia w życie, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nie przedawnionych.

Zgodnie z obowiązującym do dnia 09 sierpnia 2007 r. art. 442 § 2 k.c. jeśli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Przy założeniu, że w dniu 14 października 1993 r. miał miejsce występku, z którego E. B. wywodzi swoje roszczenie o naprawienie szkody i przyjęciu 10 – letniego terminu przedawnienia roszczenia powódki, wynikającego z treści obowiązującego do dnia 09 sierpnia 2007 r. art. 442 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p., przedawnienie jej roszczeń nastąpiło z dniem 14 października 2003 r., zaś ustawa zmieniająca weszła w życie w dniu 10 sierpnia 2007 r., a zatem przedawnienie tego roszczenia nastąpiło przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej.

Tym samym, zgodnie z treścią art. 2 ustawy zmieniającej, nie znajduje w przedmiotowej sprawie odpowiedniego zastosowania przepis art. 442 (1) § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

W konsekwencji za zasadny uznać należy podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia skarżącej.

Ponieważ roszczenie powódki o naprawienie szkody poniesionej na skutek pozostawania bez pracy w okresie od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r. uległo przedawnieniu, a zatem nie może być dochodzone w drodze postępowania sądowego, zasadnie Sąd I instancji, na podstawie art. 217 § 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 02 maja 2012 r. w zw. z art. 227 k.p.c., oddalił wnioski dowodowe powódki zgłoszone w piśmie procesowym z dnia 09 sierpnia 2011 r. (k. 97-97v. akt sprawy) i na rozprawie w dniu 19 marca 2013 r. w sprawie VIII P 33/11 (k. 169-173 akt sprawy), jako bezprzedmiotowe i powołane jedynie dla zwłoki.

Za bezprzedmiotowy uznać należy zarzut naruszenia prawa materialnego, a w szczególności art. 291 § 2 k.p., ponieważ przepis ten w ogóle nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie - odnosi się bowiem do kwestii przedawnienia roszczeń pracodawcy o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracownika na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych.

Niezasadnie skarżąc zarzucając, że korzystanie przez pozwanego z zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia narusza zasady współzycia społecznego, w szczególności zasadę sprawiedliwego procesu i odpowiedzialności za czyny niedozwolone, powołuje się na przepis art. 5 k.c., ponieważ w prawie pracy kwestię zgodności korzystania z prawa podmiotowego m.in. z zasadami współzycia społecznego reguluje przepis art. 8 k.p. Nie zachodzi zatem uzasadniona potrzeba odpowiedniego stosowania przepisu art. 5 k.c. na podstawie art. 300 k.p.

Konstrukcja nadużycia prawa (art. 8 k.p.) ma charakter wyjątkowy i chociaż może mieć zastosowanie w przypadku nadużycia prawa przez osobę korzystającą z zarzutu przedawnienia, to istnieje domniemanie, że osoba uprawniona korzysta z prawa podmiotowego w sposób legalny, zasługujący na ochronę prawną. Kwestionujący takie uprawnienie obowiązany jest wykazać (art. 6 k.c.) przesłanki swojej kontestacji (por. wyrok S.N. z dnia 12 stycznia 2012 r. w sprawie I PK 88/11, publik. LEX nr 1129308).

Przy ocenie, czy zarzut przedawnienia stanowi nadużycie prawa, rozstrzygające znaczenie mają okoliczności konkretnego wypadku, zachodzące po stronie poszkodowanego oraz osoby zobowiązanej do naprawienia szkody. W szczególności znaczenie ma charakter uszczerbku, jakiego doznał poszkodowany, przyczyna opóźnienia w dochodzeniu roszczenia i czas trwania tego opóźnienia, a także zachowanie obydwu stron stosunku zobowiązaniowego (por. wyrok S.N. z dnia 04 października 2011 r. w sprawie I PK 48/11, publik. LEX nr 1125243).

Tymczasem w przedmiotowej sprawie, pomimo spoczywającemu z mocy art. 232 zd. 1 k.p.c. na powódce obowiązku wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzi ona skutki prawne, nie wykazała ona okoliczności uzasadniających przyjęcie, że skorzystanie przez pozwanego z zarzutu przedawnienia narusza zasady współzycia społecznego.

Negatywnym tego następstwem procesowym jest nie udowodnienie, że pozwany korzystając z zarzutu przedawnienia roszczenia powódki o naprawienie szkody poniesionej na skutek pozostawania przez nią bez pracy w okresie od dnia 17 maja 1996 r. do dnia 20 września 2006 r., narusza powołane w treści apelacji zasady współzycia społecznego.

Ustosunkowując się do zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu I instancji w przedmiocie odstąpienia od obciążenia powódki zwrotem kosztów zastępstwa procesowego pozwanego, zawarte w pkt V zaskarżonego wyroku wskazać należy, że w uzasadnieniu tego wyroku Sąd ten istotnie nie wyjaśnił, na jakiej podstawie przyjął, że występuje wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c., zaś postanowienie o kosztach procesu powinno zawierać nie tylko przytoczenie stanowiących podstawę prawną rozstrzygnięcia przepisów prawa, ale także wyjaśnienie, dlaczego w konkretnej sytuacji prawnej mają zastosowanie powołane przepisy prawa i w jaki sposób wpływają one na rozstrzygnięcie (por. postanowienie S.N. z dnia 14 lutego 2013 r. w sprawie II CZ 185/12, publik. LEX nr 1314404).

Jednocześnie jednak podkreślenia wymaga, że ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem sądu oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy. W związku z tym może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. postanowienie S.N. z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie III CZ 10/12, publik. LEX nr 1144747).

Wprawdzie sama tylko trudna sytuacja materialna powódki, choć niewątpliwie należy do okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 102 k.p.c., które nie są związane z przebiegiem procesu, nie może stanowić podstawy do uznania, że zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu tego przepisu, lecz w przedmiotowej sprawie, oprócz

tej okoliczności, zachodzi również okoliczność związana z przebiegiem procesu w postaci subiektywnego przekonania powódki co do zasadności zgłoszonego roszczenia.

W przedstawionej wyżej sytuacji nałożenie na skarżącą, zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obowiązku zwrotu kosztów procesu – kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego byłoby oczywiście niesłuszne.

Zasadnie zatem Sąd Okręgowy na mocy art. 102 k.p.c. w pkt V sentencji zaskarżonego wyroku odstąpił od obciążenia powódki zwrotem kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez pozwanego.

Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490, nazywanego dalej rozporządzeniem w sprawie opłat za czynności radców prawnych), poprzez wadliwe zastosowanie tych przepisów dla ustalenia wysokości przyznanych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu zażaleniowym wskazać należy, że nie zachodziły podstawy prawne z art. 351 § 1 k.p.c. do uzupełnienia wyroku o rozstrzygnięcie w przedmiocie nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, ponieważ wcześniej w pkt IV zaskarżonego wyroku zawarto już rozstrzygnięcie w tym przedmiocie.

W związku z powyższym pełnomocnik procesowy powódki, zamiast występować z wnioskiem o uzupełnienie zaskarżonego wyroku w zakresie pkt IV, winien był zaskarżyć rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez radcę prawnego, zawarte w pkt IV tego wyroku.

Z treści art. 384 k.p.c. wynika, że sąd nie może uchylić lub zmienić wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację, chyba że strona przeciwna również wniosła apelację.

Pomimo uchybienia przez Sąd I instancji przepisom postępowania, a w szczególności art. 351 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny z uwagi na treść art. 384 k.p.c., nie mógł uchylić pkt VI zaskarżonego wyroku.

Tym samym brak jest podstaw do uwzględnienia zażalenia powódki w zakresie postanowienia zawartego w pkt VI zaskarżonego wyroku.

W myśl art. 350 § 1 k.p.c. sąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki.

Zgodnie zaś z treścią art. 350 § 3 k.p.c. jeżeli sprawa toczy się przed sądem drugiej instancji, sąd ten może z urzędu sprostować wyrok pierwszej instancji.

Z treści art. 536 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) wynika, że w sprawach, w których ogłoszono upadłość przed dniem wejścia w życie tej ustawy (jak w przedmiotowej sprawie), stosuje się przepisy dotychczasowe. W konsekwencji zastosowanie w niniejszej sprawie znajduje art. 60 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.), który stanowi, że postępowanie dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości może być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu.

Wobec omyłkowego oznaczenia pozwanego w rubrum zaskarżonego wyroku, tj. cyt. „Zakładom (...) S.A. w G. w upadłości likwidacyjnej”, zamiast prawidłowo „Syndykowi Masy Upadłości Zakładu (...) S.A. w G., Sąd II instancji na mocy art. 350 § 1 i 3 k.p.c. orzekł, jak w pkt I sentencji wyroku.

Stosownie do treści art. 385 k.p.c. sąd drugiej instancji oddala apelację, jeżeli jest ona bezzasadna.

Uznając apelację za niezasadną, działając na mocy art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł, jak w pkt II sentencji wyroku.

Zgodnie z treścią art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym.

Uznając zażalenie pozwanego na postanowienie zawarte w pkt V zaskarżonego wyroku za niezasadne, Sąd ten na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. orzekł, jak w pkt III sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym Sąd II instancji orzekł na mocy art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c., art. 22 (3) ust. 1 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.) oraz § 6 pkt 6, § 11 ust. 1 pkt 2, § 12 ust. 3 w zw. z § 2 ust 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490, nazywanego dalej rozporządzeniem w sprawie opłat za czynności radców prawnych), jak w pkt IV sentencji wyroku.

O kosztach procesu – kosztach zastępstwa procesowego powódki w postępowaniu zażaleniowym Sąd ten orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 4, § 12 ust. 3 w zw. z § 2 ust 1 i 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych, jak w pkt V sentencji wyroku.

O kosztach procesu – kosztach zastępstwa procesowego pozwanego Sąd ten orzekł na mocy art. 102 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c., jak w pkt VI sentencji wyroku przyjmując, że po stronie E. B. zachodzą w przedmiotowej sprawie wypadki szczególnie uzasadnione w rozumieniu art. 102 k.p.c. dotyczące: okoliczności nie związanej z przebiegiem procesu w postaci trudnej sytuacji materialnej powódki oraz okoliczności związanej z przebiegiem procesu w postaci subiektywnego przekonania powódki co do zasadności zgłoszonego roszczenia, uzasadniające odstąpienie od obciążania jej kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego ponad kwotę 1.200,00 zł.

Sąd Apelacyjny miał również na względzie, że zwrot kosztów zastępstwa procesowego, orzekany zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania (art. 98 k.p.c.), służy przede wszystkim ochronie interesów majątkowych drugiej strony przez zrekompensowanie wydatków poniesionych przez nią w celu ochrony swoich praw. Brak jest racjonalnych podstaw, by strona, na której rzecz zapadło rozstrzygnięcie, musiała samodzielnie pokryć koszty swojego udziału w sprawie (por. postanowienie S.N. z dnia 12 stycznia 2012 r. w sprawie I UZ 47/11, publik. LEX nr 1215612).

Sąd ten zważył, że w świetle treści dokumentu w postaci oświadczenia E. B. o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania z dnia 10 listopada 2010 r. (k. 11-14 akt sprawy), zaświadczeń z Powiatowego Urzędu Pracy w G.: z dnia 29 sierpnia 2011 r. (k. 111 akt sprawy) i z dnia 27 października 2011 r. (k. 127 akt sprawy) oraz wyjaśnień powódki złożonych na rozprawie apelacyjnej w dniu 19 września 2013 r. w sprawie III APa 29/13 (k. 238-239 akt sprawy) jej sytuacja materialna od czasu zakończenia postępowania pierwszoinstancyjnego uległa pewnej poprawie, ponieważ obecnie jest ona uprawniona do emerytury w kwocie około 1.270,00 zł i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z dorosłym synem, który uzyskuje miesięczne dochody w kwocie rzędu 1.500,00 zł, co pozwala przyjąć, że jest w stanie poczynić oszczędności w kwocie 1.200,00 zł.